

طبقه بندی سازمانهای مردم نهاد

باتوجه به اساسنامه هایی که سازمان های مردم نهاد برای فعالیت خود تدوین می نمایند، این سازمان ها برحسب ساختار یا نوع عضویت، به ۲ دسته کلی تقسیم می شوند:

الف : سازمانهای مردم نهاد عضوپذیر

ب : سازمانهای مردم نهاد هیات امنایی

الف : سازمان های مردم نهاد عضوپذیر: ساختار این دسته از سازمان ها بر مبنای عضوپذیری استوار است و بعداز تأسیس سازمان، هر فرد علاقه مند و داوطلبی که دارای شرایط عضویت مقرر در اساسنامه باشد، می تواند با ارائه درخواست، به عضویت پذیرفته شود. در سازمان های عضوپذیر، تعداد اعضا در اساسنامه محدود نبوده و هیأت مدیره می تواند از علاقه مندان و داوطلبان جهت عضویت در سازمان، دعوت بعمل آورد. تعداد دقیق اعضای این سازمان ها، در اساسنامه ذکر نمی شود و معمولاً قبل از برگزاری مجامع عمومی، هیأت مدیره تشکل، تعداد دقیق اعضا را اعلام می کند و برحسب آن جلسات مجامع عمومی با حضور نصف بعلاوه یک اعضا رسمیت می یابد. کلیه امور سازمان های عضوپذیر از قبیل: انتخاب مدیران و بازرسان، تعیین خط مشی، تصویب ترازنامه و صورت های مالی، تغییر اساسنامه و ... توسط اعضا در جلسات مجامع عمومی اتخاذ تصمیم می شود.

ب : سازمان های مردم نهاد هیأت امنایی: ساختار این دسته از سازمان ها هیأت امنایی است، به این ترتیب که در بدو تأسیس سازمان، گروهی از افراد بعنوان هیأت امناء مشخص گردیده و کلیه امور از قبیل انتخاب مدیران و بازرسان، تعیین خط مشی، تصویب صورتهای مالی و ... توسط اعضای هیأت امناء در جلسات مجامع عمومی انجام می شود. تعداد دقیق اعضای هیأت امناء در اساسنامه قید می شود و جلسات هیأت امناء با حضور نصف بعلاوه یک اعضای هیأت امناء رسمیت پیدا می کند. تعداد اعضای هیأت امناء با نظر خود آنها، قابل افزایش و کاهش است و در هر صورت تعداد دقیق آن در اساسنامه مشخص می شود. کلیه امور سازمان های هیأت امنایی از قبیل انتخاب مدیران و بازرسان، تعیین خط مشی، تصویب ترازنامه و صورتهای مالی، تغییر اساسنامه و ... توسط اعضای هیات امناء در جلسات مجامع عمومی اتخاذ تصمیم می شود. هیات مدیره و بازرسان سازمانهای امنایی، غالباً از بین اعضای هیات امناء انتخاب می شود.

تفاوت عمده این دو دسته از سازمان های مردم نهاد در این است که در سازمانهای عضوپذیر محدودیتی برای تعداد اعضا وجود ندارد و باتوجه به اینکه اعضای سازمان از حق رأی و حق انتخاب شدن برخوردار هستند، لذا امکان جلب مشارکت اقشار مختلف مردم، ورود اعضای جدید، چرخش مدیریت و تغییر مدیران در مجامع عمومی وجود داشته و اعضای سازمان از حق انتخاب بیشتری در زمینه مدیریت سازمان و نحوه اجرای اهداف برخوردار هستند. ولی در سازمان های هیأت امنایی، از آنجائیکه تعداد اعضای هیأت امناء محدود و مشخص می باشد، لذا کلیه تصمیمات نیز غالباً در یک چهارچوب مشخص توسط افراد خاص اتخاذ می شود و امکان تغییر و تحول بسیار محدود است.